

Перелік основних прав та обов'язків класних керівників згідно із законодавством України

Що має, а чого не має робити класний керівник? Це питання виникає щоразу, коли з'являється додаткова робота, обов'язки чи відповідальність. На перший погляд, правила можуть здаватися обтяжливими обмеженнями, але насправді - це захисний будиночок, що окреслює, як далеко можуть заходити на нашу територію інші, і як далеко дозволено заходити нам. Аби краще відстоювати свою позицію перед шкільною адміністрацією, а також уникати перевантажень і конфліктів, перегляньмо список основних прав і обов'язків класних керівників.

Відмінність від вчителів-предметників

Головна відмінність між класними керівниками та предметниками полягає у тому, що класний керівник тісніше спілкується з учнями, слідкує за їхніми успіхами в опануванні різних предметів та організовує виховну роботу в закріпленому за ним класі. Інакше кажучи, його основне завдання полягає у координуванні всіх виховних впливів із метою розвитку особистості школярів.

Оскільки класний керівник спілкується з родиною дитини, знає її характер і психофізичні потреби, на нього покладається місія створення комфортних умов для самовираження учня. Якщо дитина має особливі потреби, керівник може вказати на них предметникам, попросити бути наполегливішим з одним учнем і терплячішим з іншим. Так забезпечується індивідуалізований підхід, який не можуть провадити самі предметники через відсутність цілісного уявлення про здібності та успіхи учнів у інших дисциплінах.

Завдання класного керівника

Класний керівник виконує насамперед виховну та мотивувальну роль, має такі завдання та функціональні обов'язки:

- контролює перебіг виховного процесу, становлення особистості кожної дитини, її моральних якостей. Сприяє формуванню неконфліктного, згуртованого класного колективу, позитивних взаємин з іншими учасниками виховного процесу;
- сприяє створенню умов для засвоєння учнями шкільної програми (якщо клас є інклюзивним, сприяє створенню умов, необхідних для дітей з ООП);
- організовує позакласну роботу. Проводить виховну роботу з охорони природи, безпеки життєдіяльності, здорового способу життя. Сприяє формуванню економічної, правової, екологічної грамотності, толерантного ставлення до різних соціальних груп тощо. При проведенні заходів враховує вікові та індивідуально-психологічні особливості учнів, їх нахили, інтереси, готовність до певних видів діяльності, а також рівень сформованості учнівського колективу;
- відповідає за профілактику бездоглядності та правопорушень. Планує та проводить відповідні заходи (особливо для учнів з-поміж незахищеної та пільгової категорії населення). Захищає вихованців від будь-яких форм фізичного та психічного насильства;
- співпрацює з учителями-предметниками, психологом, медичними працівниками, органами учнівського самоврядування, батьками та іншими учасниками навчально-виховного процесу;
- контролює дотримання учнями статуту та правил внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу або інших документів, що регламентують організацію навчально-виховного процесу;

- зобов'язується постійно підвищувати професійний рівень і педагогічну майстерність;
- веде документацію, пов'язану з виконанням повноважень класного керівника (класні журнали, особові справи, плани роботи тощо);
- регулярно проводить батьківські збори (не менше 2 разів на семестр);
- має обов'язки щодо охорони життя та здоров'я дітей, які знаходяться під його опікою (невиконання цього обов'язку є кримінальним правопорушенням, передбаченим ч. 2 ст. 137 КК України).

Документи, що визначають права та обов'язки класного керівника: Окремі аспекти діяльності класних керівників регулюються законами: [«Про освіту»](#), [«Про загальну середню освіту»](#) та [Конституцією України](#) (оскільки класний керівник відповідає за дотримання прав дітей у класі). Не менш важливими для ознайомлення є внутрішні правила розпорядку ліцею, посадова інструкція та Статут ліцею (фіксують додаткові правила або їх трактування освітнім закладом).

Права класного керівника

Як і обов'язки, права класних керівників витікають із завдань і функцій. Оскільки саме класний керівник має тісний контакт з дітьми, він же отримує вирішальне слово в деяких питаннях. Наприклад, помітивши неналежне викладання, порушення прав або гідності дитини, класний керівник має право на спостереження за навчальним процесом під час інших уроків або відвідування родин школярів. Класні керівники мають такі права:

- відвідувати уроки вчителів-предметників, що викладають у їхньому класі. А також відвідувати виробничу практику і позакласні заняття/заходи, що проводять для учнів

навчальні, культурно-просвітні заклади, юридичні або фізичні особи;

- запрошувати до ліцею батьків учнів або їх опікунів. Регулярне ігнорування батьками подібних запрошень може стати причиною підозри у недостатньому догляді за дитиною, особливо якщо поєднується з іншими ознаками недоглянутості дитини;
- виносити на розгляд адміністрації та педагогічної ради пропозиції про моральне та матеріальне заохочення учнів. Ініціювати розгляд питань соціального захисту учнів;
- виносити на розгляд батьківських зборів пропозицій щодо організації та проведення позаурочних заходів (поїздок, святкувань) у порядку, визначеному законодавством;
- відвідувати учнів за місцем проживання (за згодою батьків, опікунів, піклувальників) з метою вивчення умов їхнього побуту та виховання. На педагогічних радах керівник має право виступати з пропозиціями щодо притягнення до відповідальності батьків (через органи опіки), які ведуть аморальний спосіб життя, грубо поведуться зі своїми дітьми, завдають їм моральної та фізичної шкоди;
- має право працювати у нормальній та безпечній атмосфері. Право на недоторканність особистої власності, поліпшення умов праці, охорону здоров'я, захист професійної честі та гідності відповідно до чинного законодавства;
- право на інформування та підтримку від адміністрації. Також класний керівник має право на інформацію про психічне і фізичне здоров'я своїх вихованців;